

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La »Kroata Esperantisto«
aperas la 20^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 4.—
» (6 numeroj) K 2.—
por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Zagreb, (Kroatio) Boškoviĉeva ulica br. 13.
Redaktorino: **Danica de Bedeković.**

Reklamo:

1 paĝo K 25 $\frac{1}{4}$ paĝo K 7
 $\frac{1}{2}$ » » 13 $\frac{1}{8}$ » » 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

ENHAVO: La reĝino de Esperantistoj. — Komunikado de Dro L. L. Zamenhof. —
Kratki osvrt na razvitak Esperanta g. 1909. — O prvome kongresu
ĉeških esperantista u Pragu. — Prvi međunarodni kongres katoliĉkih
esperantista. — D. de Bedeković kaj I. Stalzer. La Morto de Smail-
aga Ĉengijić. — Š. Matejčić: Frenezulino — Lj. Miĉević: Arabaj pro-
verboj. — Societaj sciigoj. — Različite vijesti. — Bibliografio.

POZIV NA PRETPLATU.

Ovim brojem započimamo drugo godište našega lista. Tom zgodom od svega
već hvalimo našim suradnicima i svim našim prijateljima, našim pretplatnicima i
članovima našega društva, a poimence nekim našim suborionicima, koji su neumorno
nastojali oko toga, da pomnože broj naših pretplatnika. Svi ovi pomagali su nam
da savladamo mnoge zaprieke, koje su nam otežavale rad. Nadamo se, da nas
neće iznevjeriti i u drugom godištu našega života. Treba, da radimo dvostrukim
naporom tim više, što se u esperantskome svijetu radi o tom, da veliki svesvjetski
kongres esperantista g. 1912. bude u Zagrebu, — stvar, o kojoj se prije nekoliko
mjeseci ne bismo usudili ni pomisliti. Treba dakle, da nastojimo oko toga, da
naše goste s čitavoga svijeta što dostojnije dočekamo!

Budući da će naš list izići u II. godištu u 12 brojeva biti će mu pretplata
sljedeća:

Na godinu K 4.—
Na $\frac{1}{2}$ godine K 2.—
Pojedini broj K —40

Za pretplatnike u inozemstvu 60 flira više.

Članovi »Društva hrvatskih Esperantista« i »Kluba hrvatskih akademičara
Esperantista« plaćaju polovicu pretplate.

Pretplatnici neka nam se izvole prijaviti najkasnije do 15. veljače 1910. da
bismo ustanoviti broj naklade, jer će se list slati u buduće samo pretplatnicima.

Molimo naše prijatelje, da nas i nadalje podupru u našem radu!

Zagreb, 22. siječnja 1910.

Uredništvo.

Esperantske marke po 2, 3, 5 i 10 flira sa slikom
našega meštra Dra. L. Zamenhofa
mogu se naručiti u uredništvu našega lista. Čisti prihod u korist društva.

vrlo lijepe **Razglednice sa slikom Dra. Zamenhofa** izdanje
hrvatske »Društva
hrvatskih Esperantista« mogu se naručiti u našem uredništvu. Komad po 10 fl.

INTERŜANĜE RICEVITAJ GAZETOJ.

(Esperantske novine, koje dobivamo u zamjenu).

	Jara abonkosto Sm.		Jara abonkosto Sm.
Algérie-Transports Saint-Eugène (Alger) 8, rue Carnot. Redaktoro: Maurice Aubert	2·80	La Ondo de Esperanto , Moskvo, Tverskaja 28, Red. A. A. Laĥarov	1·00
Bohema Esperantisto (Ĉesky esperantista) of org. de »Bohema Asocio Esperantista«. Praha III. Kampa 495, Bohemujo Red. H. K. Bouška		La Pioniro , Budapeŝt, VI., Nagymező-utj 12. I/16 Red. Jules de Bulyovszky	1·—
Brazila Esperantisto , of. org. de la »Brazila Ligo Esperantista«, Rio de Janeiro, Rua S. José N. 77.	2·40	La Revuo , Paris, 79, Boulevard Saint Germain, Red. Carlo Bourlet	2·45
Ĉasopis Ĉeskyeh Esperantistů , monata organo de l' Bohemoj. — Praha II. Dittrichova 7. Red Ed. Kühnl	1·50	La Spritulo , gazeto por humoro. Leipzig, Körnerstr. 31, Red. Richard Bresch	1·20
Dana Esperantisto , Kopenhago, Frederiksborgg, 26 Red. F. Skeel-Glorling	0·65	La Suno Hispana , Valencia, Pintor Lopez 3 Red. Augusto Jimenez Loira	1·20
Esperanta Abelo , Bologna (Italujo) M. d'Azeglio 600, A. Tellini	0·50	Le Monde Espérantiste , Paris, 3, Rue Sophie-Germain. Red. L. Carlos	0·80
Esperanto-Nouvelie , Paris, une d'Alesia.		Libera Penso , Sens (Yonne) Francujo Sekr. R. Derhays	?
Espero Katolika , Paris, 10, Rue Bérannger. Dir. Abato Austin Richardson, ĉefredaktoro: Claudius Colas	2·—	Lingvo Internacia , Paris 33, rue Lacépède, Red. Th. Cart.	3·—
Europa Kristana Celado , Genevo, 4. Cité. Red. Ch. Briquet	0·75	Lorena Stelo , Nancy, 63 Rue de Villers, Red. Docteur Noel	0·40
Fidos , Vilassar de Mar, Carres de Sant Roc, 22.	1·20	Lumo , org. de l' »Bulgara Esperantista Ligo«, Popovo, Bulgarujo.	
Germana Esperantisto , of. org. de la »Germana Esperantista Societo« Berlin, Lindenstr. 18/19. Red. I. Borel	1·50	Mitteilungen , of org. de la »Esperanto Gesellschaft« Dresden, A. Bismarckpl. 12	1·—
Greklingva Esperantano , Samos (Aria-Turklando), Red. »Samosa Esperantista Societo«	1·20	Norda Gazeto , Saint-Omer, Boul. Vauban Red. E. Deligny	0·40
Hungara Esperantisto , Budapeŝt, Alpar-u. 8. Red. Josefo Miletz	1·70	Normanda Stelo , Rouen 41, Rue de la Vicomté, Red. Liébard et Lerouc	1·—
Informaj Raportoj , Wien, VII/I. Bandgasse 31, Red. K. V. Ahlgrimm	1·—	Norvega Esperanta Gazeto	?
Internacia Pedagogia Revuo , Bystřice Hostyn, Moravio. Red. Th. Ĉejka	1·—	Notizie Esperantiste , of. org. de la »Grupo Esperantista« Palermo, Via S. Agostino, N. 6. Red. Giov. Castiglia.	
Internacia Socia Revuo , Red. J. L. Bruijn, Kepplerstraat 170, Hago, Nederlando		Nova Sento , Bilbao (Hispanujo) Strato Jardines, 7	0·90
Japana Esperantisto , Tokio Marunouchi. Red. Ĉif Toŝio	1·—	Paris Esperanto , of org. de »Groupe Espérantiste de Paris« Red. 3, Place Jussien, Paris V.	
Juneco , of. org. de la »Franca federacio de la Junaj Esperantistoj. Paris, 152. Boulevard Raspael. Dir. F. Duviard.		Oficiala Gazeto Esperantista , Paris 51, rue de Clichy	2·—
La Australia Verda Stelo , George Collingridge, Harnsby N. S. W. Australia.		Pola Esperantisto , Varsovio, Marszałkowska 143. Red. Dro. Leono Zamenhof	2·—
L'Informile , Calais (Francujo), 8, Rue de Rome	?	Portugala Revuo , Porto, Rua do Rosario 215, Red. S. A. Proenca	2·—
La Duonmonata , Eld. Johan Heyn, Thomasing 6, Leipzig. Red. Karl Steier.		Rumana Esperantisto , Bukarest, 5. Str. I. C. Bratianu, Red. Dro. G. Robin	2·—
Le Du steloj , org. de »Chila Esperantista Asocio, Casilla 728. — Santiago. Chile.		Rumana Gazeto Esperantista , of. org. de l'Federacio de la Esperantistaj Societaj el Rumanujo, Bukaresto, Str. Colfei 16. Dir. Dro. S. Kimel.	
La Esperanta Instruisto , London, W. 17. St. Stephen's Square. Red. I. C. O'Connor	0·75	Ruslanda Esperantisto , Peterburgo, Nevskij, 40 Red. Sro. Espero	3·20
La Esperantisto , Leipzig, Talstr. 27. Red. Fritz Stephan	1·35	Samideano Iumonata , Redak.: Verda stello & Ko. 33. Abekawa-machi Asakusa, Tokio Japanujo	
La Espero , C. C. Briggs, Publisher Acorn Place, des Moines, Jiowa, U. S. A.		Sarta Stelo , Le Mance Sarthe (Francujo), 14, rue Scarron, Red. Lepeltier	0·40
La Hollanda Pioniro , of. org. de la holanda societo »La Estondo Estas Nia« Kepplerstr. 170, Hago. (Red. H. Block, Singel, 386 Amsterdam).		Studento , revuo de studentoj esperantistoj. Praha. Red. K. Kuthan, Ječná 24. Adm. F. Štepanek, Karsin 241.	
La Londona Gazeto , of. org. de la »Federacio de la Londonaj Grapoj Esperantistoj« London, 78 Malvern Road. Red. C. P. Isaac	0·50	The British Esperantist , High Holborn, London, W. C.	1·50
		Tra La Filatelo , Béziers, Francujo 2, rue Abélar, Red. Flno Flourens	0·80
		Tutmonda Espero , Barcelona, Paradis 12	2·—
		Verda Stelo Internacia , Miller, Misurio, U. S. A.	
		Universo , Dresden 20. Red. Dro. Albert Schramm	
		Voĉo de Kuracistoj , Lwów (Aŭstrio-Galicio), Strato Śniadeckich Nro. 6. Red. Dro. Stefan Mikolajski	1·50

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŝTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La »Kroata Esperantisto« aperas la 20an de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 4.—
1/2 » (6 numeroj) K 2.—
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Zagreb, (Kroatujo) Boškovićeua ulica br. 13.
Redaktorino: Danica de Bedeković.

Reklamo:

1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
1/2 » » 13 1/8 » » 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

ATENTIGO. Ni petas la estimatajn korespondantojn, gazetojn k. t. p., ke ili sur siaj al nia urbo direktataj adresoj bonvolu ĉiam skribadi nur »Zagreb, Kroatujo«.

ENHAVO: La reĝino de Esperantistoj. — Komunikado de Dro L. L. Zamenhof. — Kratki osvrt na razvitak Esperanta g. 1909. — O prvome kongresu čeških esperantista u Pragu. — Prvi međunarodni kongres katoličkih esperantista. — D. de Bedeković kaj I. Stalzer. La Morto de Smail-aga Ĉengijić. — Š. Matejčić: Frenezulino — Lj. Mičević: Arabaj proverboj. — Societaj sciigoj. — Različite vijesti. — Bibliografio.

LA REĜINO DE ESPERANTISTOJ.

Antaŭ mi kuŝas malgranda libro: »La vizio de la poeto« de Carmen Sylva, esperanten tradukita de Kasimir Eucharis. Mia animo estas ankoraŭ plena je impresoj, kiujn faris al ĝi la legado de tiu verketo Kiel admirenda nobla devas esti la koro kaj animo de la virino, kiu malgraŭ sia alta stato en la homa societo konas tiel bone la suferojn kaj kun-sentas la dolorojn de malfeliĉuloj! — Sed ne nur konas, sed ankaŭ helpas, ŝi estas vera patrino ilia. Kiel zorge ŝi flegas siajn blindulojn, kvazaŭ ili estus siaj propraj infanoj. Per bona instruado ŝi malfermas al ili okulojn animajn, »ke ili vidu la grandan lumon de l' animo« —

Ĉu estas miro, ke tiu ĉi nobla virino tiel volonte alprenas la altan ideon de l' Esperantismo? Kaj nun ni povas fieri diri: Ni havas adepton ankaŭ en la vicoj de l' reĝoj, ni havas reĝinon, kiu batalas kun ni por nia sankta afero.

Kaj ni certe ekĝojigas niajn legantojn donante al ili la portreton de la unua reĝino de »Esperantujo«, de ŝia Moŝto la Reĝino Elisabetho de Rumanujo, nia Kara Samideanino »Carmen Sylva«.

Jam en la lastaj tri numeroj de l' »Kroata Esperantisto« ni raportis detale pri la afabla akceptado de l' esperantistoj de nia Reĝino (okaze de la esperantista kongreso en Bukareŝto), pri ŝia promeso lerni Esperanton, pri ŝia afabla respondo al la petskribo de la meritplena Sro. Dro. Robin, en kiu ŝi prenas la »Rumana Esperanto Societon« sub ŝia alta protektado, kaj donas al ĝi la ekskluzivan rajton de tradukado de ŝiaj verkoj (publikitaj sub la pseŭdonimo »Carmen Sylva«) k. t. p. Ni scias ankaŭ, ke ŝi afable permesis la enkondukon de Esperanto en ŝian instituton de blinduloj, kaj nun la blinduloj jam belege parolas nian karan lingvon.

Entuziasmigataj de ĉiuj ĉi tiuj faktoj kun la tuta esperantistaro el profunda koro ni vokas: Longe vivula unua reĝino esperantista! D. de B.

ZAHVALA D-ra. L. ZAMENHOFA.

Naŝ slavni Meŝtar primio je prigodom svoga roĝendana toliko ĉestitaka, da mu nije moguće napose odgovarati ni svijem druŝtvima, a kamo li pojedincima, stoga objavljuje »Oficiala Gazeto Esperantista«, zajedniĉko sluŝbeno glasilo Esperantista ĉitavoga svijeta, ovu njegovu zahvalu s molbom, da ju preŝtampaju svi esperantski ĉasopisi:

KOMUNIKO DE DRO. L. L. ZAMENHOF. — DANKO.

Prigodom 50-godiŝnjice mojega roĝenna primio sam mnogo ĉestitaka u najrazliĉitijoj formi: brzojave, pisma, razglednice, novinske ĉianke, knjige, rukopise, fotografije itd. Sve ovo duboko je ganulo moje srce, pak bih veoma ŝelio, da izrazim svakome ĉestitaĉu napose svoju najsrdaĉniju hvalu; no ŝaliboŝe je meni fiziĉno nemoguće da to izvrŝim. Stoga neka mi se izvoli oprostiti, ŝto umjesto da napose odговорim svakome ĉestitaĉu ili bar svakom ĉasopisu, druŝtvu ili klubu, izriĉem moju najdublju hvalu svjema zajedno ovim javnim pismom. Esperantski ĉe mi ĉasopisi uĉiniti veliku uslugu, ako objave ovu moju hvalu.

Varŝava, 20. XII. 1909.

L. L. Zamenhof.

Okaze de la kvindeka datreveno de mia naskiĝo mi ricevis grandegan multon da bondeziroj en plej diversa formo: telegramojn, leterojn, poŝtajn kartojn, gazetajn artikolojn, librojn, manuskriptojn, fotografajojn k. t. p. Ĉio ĉi tio profunde min kortuŝis, kaj mi tre dezirus esprimi al ĉiu gratulinto aparte mian plej koran dankon; sed bedaŭrinde tio estas por mi fizike neplenumebla. Tial oni volu pardoni min, ke, anstataŭ respondi aparte al ĉiu persono, aŭ almenaŭ al ĉiu gazeto, societo aŭ grupo, mi esprimas mian plej profundan dankon al ĉiuj kune, per ĉi tiu publika letero. La gazetaj esperantistaj faros al mi grandan komplezon, se ili publikigos mian dankon.

Varsovio, 20. XII. 1909.

L. L. Zamenhof.

KRATKI OSVRT NA RAZVITAK ESPERANTA GODINE 1909.

Nijedne godine nije broj Esperantista tako porasao kao g. 1909. Upravno ĉudnovatom brzinom osnovala se druŝtva jedno za drugim, pojavljivali se ĉasopisi i prisvajale su Esperanto razne grane ljudske kulture.

V. Svjetski kongres esperantista u Barceloni bio je unatoĉ ŝalosgna politickoga stanja u ŝpaniji veoma posjeĉen. Vlada i drŝava podupirale su kongresu viŝe no ikada. Kralj sam primio je naslov zaĉasnoga predsjednika kongresa, pa ga je brzojavno pozdravio prije, nego je kongres odaslaao brzojav njemu; kraljevsko je par raspisao nagradu od 250 peseta u »Floraj ludoj«, a sama vlada pozvala je druge drŝave, da se dadu sluŝbeno zastupati na kongresu, kojemu se pozivala odazvala Belgija, Savezne Drŝave i Norveŝka*. Kralj sam odlikovao je Zamenhofa imenovavŝi ga komandeurom reda Isabele katoliĉke.

*) Druge su drŝave bile zastupane po svojim konzulima.

U **trgovini i industriji** znao si je Esperanto osvojiti već lijepo mjesto. Čitali smo u prijašnjim brojevima našega lista, kako je tvrtka Joh. Hayn u Leipzigu upriličila prekrasne i bogate izložbe (na pr. kod kongresa u Barceloni) i kako njezin »Centra Komerceje por Esperantujo« nastoji, da bude središtem »esperantske trgovine«. U samom Dresdenu usvojilo je već 160 tvrtki esperantsku korespondenciju, u mnogim gradovima podupiru tvrtke novčano esperantski pokret (Bayerische Handelsbank). Saski »Esperanto-Institut« u Dresdenu razošilje esperantske cjenike raznih tvrtki (osobito je spomena vrijedan onaj za fotografske predmete od Hüttigsche Aktiengesellschaft u Dresdenu). U Berlinu postoji »Tutmonda Esperanta Anoncekspedo« za posredovanje anonciranja u esperantskim časopisima. U Saveznim Državama izdaje se »The Export Esperantist«. Trgovačka komora u Washingtonu živo je radilo oko toga (i izjavila osobito na narodnom kongresu u Chautanqua), da bude g. 1910. svjetski esp. kongres u Washingtonu i potpomaže Esperanto zborom i tvorom. U Parizu ustrojena je »Sekcio komercista« od ondešnjih trgovaca i industrijalaca. U Parizu je Esperanto u trg. svijetu već veoma raširen. Tamo je uveden Esperanto u ured obavijestni i u ured za prevadanje za vanjske trgovce. Uprava izložbe za higijenu i živež u Bologni upotrebljavala je za općenje s inozemstvom samo Esperanto. Na okružnicu, upravljenu na trgovačke komore u Španiji, koja je sadržavala upit o njihovu odnošaju prema međunarodnome jeziku, odgovorila je jedna esperantski, šest njih je izjavilo, da su zauzete za taj jezik, a dvije su se pokazale pripravnima unapređivati ovaj pokret.

Što se tiče **prometa** valja spomenuti, da prometni činovnici svuda pokazuju živ interes za Esperanto. Tako je na pr. 60 namještenika prometnoga društva: »Sächsisch-böhmische Dampfschiffahrtsgesellschaft« naučilo Esperanto; u Frankfurtu M. držali se tečajevi za konduktere tramvaja, isto tako u prijestolnici Danske, gdje su kondukteri na kraljičin rodendan iskitili jedna tramvajaska kola nazvavši ih »Esperanto-kola«. Prometno društvo u Anjou-u izdalo je u Esperantu »Vodiča po provinciji«. U glasovitom »Gletscher gartenu« u Luzernu dobivaju se opisi ovih prirodnih ljepota i u Esperantu. Poznato nam je i iz prošloga broja našega časopisa, kako željezničari osnovaše svjetski savez željezničara esperantista

Universala Esperanta Asocio (Sveopći Esperanto Savez), ovo po Esperanto veoma važno esperantsko društvo, koje je u Barceloni obdržavalo sjajnu godišnju skupštinu, broji već preko 5000 članova. Od gradova, koji su izdali »Gvidilo«*) spomenut ćemo samo ove: Birmingham, Bordeaux, Debrecin, Dijon, Genf, Godesberg, (gdje je utemeljen »Rejno Esperantujo«) Lonhaus, Neuschâtel, Prag, Reichenhall, Rotterdam, Troyes, — osim toga mnoge tvrtke i t. d. Putnička tvrtka Cook & Son pristupila je U. E. A. kao »Esperantaj entrepenoj«.

Od novih **strukovnih i zvaničnih društava** spominjemo »Internacia Asocio de Bankistoj« (Međunarodno društvo bankovnih činovnika) sa sjedištem u Dresdenu, Savez radnika diamanata, (sjed u Autwerpenu), Esperantista laborista Ligo (Savez radnika esperantista), Varietea Esperantista Ligo (Savez esp. varietè umjetnika) i t. d. — Liječnički savez T. E. K. A., koji već dugo postoji, broji već preko 600 članova. Katolici odlučise prigodom barcelonskoga Kongresa, da će obdržavati svake godine međunarodni kongres katolika, koji će se oficijalno služiti samo Esperantom. Ujedno položise temelj »Međunarodnome društvu katolika esperantista«.

Što se tiče kongresâ uopće, valja spomenuti, da su se prošle godine Esperantom služila 2 kongresa: kongres psychologa u Genevi i liječnički kongres u Budimpešti.

Za natječaj raspisan po »Internacionalnome mirovnom društvu« prispjele su tri radnje, pisane u Esperantu.

(Nastavit će se.)

*) Vodić.

O PRVOME KONGRESU ČEŠKIH ESPERANTISTA U PRAGU.

(26., 27. i 28. kolovoza 1909.).

Kako je ideja internacionalnoga pomoćnog jezika prodrla u sve sfere češkoga naroda, dokazao je sjajno njihov prvi narodni esperantistički kongres. Moralni uspjeh ovoga kongresa najbolja je nagrada članovima odbora, koji je požrtvovno radio oko priređivanja toga kongresa. Istaklo se pri tom gospoda Jan Hradil, predsjednik, inž. Fr. Kühnl, potpredsjednik, V. Pažik, tajnik, J. Kopecky, blagajnik i mnogi drugi.

Gradsko zastupstvo kralj. glavnoga grada Praga, pod čijim je pokroviteljstvom obdržavan kongres, poklonilo je u te svrhe svotu od 500 K, a gradsko zastupstvo predgrađa praškoga Královske Vinohrady dalo je subvenciju od 50 K. Mnoga društva i prijatelji Esperantizma pripomogloše uspjehu ove sjajne češke manifestacije darovavši u tu svrhu lijepe svote.

Kongres je bio vanredno dobro posjećen. Ulicama su jurile mnogobrojne kočije, urešene esperantskim barjacima. Esperantskim knjigama, kartama, znakovima i t. d., ispunjeni izlozi knjižara pobuđivahu interes prolaznika. Članci o Esperantu u praškim dnevnicima sačinjavali su glavnu temu razgovora na javnim mjestima. Ne bijaše nikoga, koji nije pokazivao interesa za Esperanto. Ured »Saveza čeških esperantista« vrvio je posjetnicima, koji su dolazili iz čitave Austrije i inozemstva.

U subotu 25. rujna progovorio je g. Dr. Fousek o značenju Esperanta pred mnogo stotina slušatelja. U nedjelju prije podne bijaše svečano otvorenje kongresa u zgradi praške burze; u veliku dvoranu, koja je bila prekrasno urešena emblemima esperantskima, barjacima sviju slavenskih naroda i velikom slikom Dra. Zamenhofa u pročelju, ispunjalo je preko 360 kongresista. Među gostovima opazili smo švajcarskoga konsula, podravnatelja Živnostenske banke, podnačelnika predgrađa Žižkov, pak zastupnike »Trgovačke i industrijalne komore«, »Novoga Trgovačkoga Gremiuma«, glasovite tvornice »Narodni Podnik« i t. d.

Skupština otvorila se himnom »La Espero«. Predsjednik »Saveza« g. Hradil objavio je, da je Dr. Zamenhof prihvatio naslov začasnoga predsjednika kongresa i da je načelnik grada Praga ispričao važnim razlozima svoju odsutnost. Potpredsjednik »Češkoga eksportnoga društva«, g. Voleski, otvori kongres napomenuvši, kako je prekrasno pobjedio i napredovao Esperanto u češkim zemljama. Tajnik »prepara komitato kongresa«, g. V. Pažik predloži, da se izabere predsjednikom kongresa g. Jana Hradila, potpredsjednikom g. Jaroša Schwarz-a, predsjednik esp. kluba u Plznu i g. F. K. Svačina, predsjednika esp. grupe u Češkim Budjejevicama, a tajnikom g. Ed. Kühnla, urednika »Časopisa Českých Esperantista«.

Nakon pozdravnoga govora predsjednika i čitanja mnogobrojnih pozdravnih brzojava i pisama slijedili su govori reprezentanta raznih društava i zemalja u burno povlađivanje skupštinaru. U ime **Hrvata govorio je g. Mirošević pl. Sorgo** za Englesku gđica. Lillian Holt, za Bugarsku g. Pečigargov, za Francesku gđa Salmfels, za Njemačku g. Steier, za Švedsku g. Ohlson, za njemačko društvo u Pragu g. Bosehan, a za češke žene gđa Hradilova. Zastupnik »Sokolskoga Saveza« pozdravio je u ime čeških gombalaca kongresiste.

Kongres poslao je pozdravne brzojave Njegovome Veličanstvu caru austrijskomu, D-ru. Zamenhofu, glavnome propagandistu Esperanta prof. Cartu i ravnatelju Durieux-u.

Skupštinaru odvezoše se zatim na kočijama urešenim barjacima na zajednički objed u »Narodni dom« u Kral. Vinohradyma. Na popodnevnoj izvanrednoj glavnoj skupštini centralnoga saveza B. U. E. bijaše jednodušno prihvaćen prijedlog tajnika Ed. Kühnla, da kongres slavenskih esperantista g. 1910. bude u Češkoj i ta odluka bude javno proglašena i odobrena na zaključnoj skupštini.

kongresu. Kongres, na kojemu je bilo 300 prisutnika i glavna skupština zastupana od 46 društava povjerila je B. U. E. priredbene radnje toga kongresa.

Uveče bila je u čast kongresistima velika svečanost s prekrasnim programom. Najveće povladivanje stekla je kompozicija Meštra Suda: veličanstveno zberno pjevanje Zamenhofove: Al la fratoj. Himna ova, posvećena bi I. kongresu českih esperantista. (Cijena po komadu 60 filira kod: Esperantista klubo, Plzen).

U ponedjeljak 27. rujna bila je u sobi češke politehničke sjednica ispitnog povjerenstva Saveza, koji je ispitao 4 kandidata, od kojih trojica položili su ispit vrlo dobrim uspjehom. Poslije mnogih posebnih bio je opet zajednički sastanak, na kojemu se govorilo veoma zanimivo o različnim temama i to: g. E. Kühnl: »O Esperantskoj literaturi i žurnalistici, g. Svačin: »O znamenovanju Esperanta za učitelja« (gdje se istaknula važnost, da se Esperanto uvodi u sve učevne zavode, i kako to prije ili poslije mora uslijediti), Dr. J. Fousek: »Esperanto za pravnike«, K. Procházka: »Važnost Esperanta za češki narod«.

Izložba, koju su posjetili kongresisti poslije podne prigodom razgledavanja Praga, upravo je iznenadila svoje posjetitelje. Od 10 tisuća razglednica bio je sagrađen prostran labirint. Velika nazidna karta Češke i mnoge statističke slike pokazivahu raširenost Esperanta po Češkoj. Po stolovima bijaše izložena gotovo sva literatura esperantska. Uveče prikazivalo se u kazalištu predgrađa Smichov prema inicijativi poznatoga českok umjetnika Tišnova »La koboldo de Svíkov« i komedija »La burĝono« — esperantski prijevodi iz češkoga.

U srijedu 28. rujna uslijedio je drugi skup govora: K. Kuthan: »O znamenovanju Esperanta za dake«; E. Kühnl: »Tutmondaj kongresoj esperantistaj kaj ilia celo« (esperantski); Rev. Kratochvil: »Esperanto i turodisti«; prof. Dr. Rosický: »Esperanto za učenjake«. Govore slušalo je općinstvo živim baš interesom.

Poslije podne svečani zaključak kongresa. Poslije svečanih dana donasahu češke novine duge izvještaje o ovoj manifestaciji što je još više povećalo interes za Esperanto, i odma se moglo opaziti po velikom broju zamolba za informacije, koje su dolazile u ured B. U. E., da je kongres postigao svoj cilj. Budući da odbor Saveza nije bio u stanju odgovoriti na sva ta pisma poradi drugih poslova, predao ih je novoustrojenome »Češkome društvu Esperantista za propagandu, koje je time postalo desnom rukom Saveza.

Esperantski priopćio Ĉ. Ĉ. E.

PRVI MEĎUNARODNI KONGRES KATOLIĀKIH ESPERANTISTA.

Pariz, od 30. ožujka do 4. travnja 1910.

Prigodom petoga svjetskoga kongresa Esperantista u Barceloni zaključili su katolici esperantisti, koji su pri ovome kongresu razvili veliku djelatnost, da će održavati sveopći kongres katolika esperantista u uskrsno vrijeme g. 1910. Budući da je to prije svega kongres katolički, koji će se oficijelno služiti esperantom, to moli tajnik kongresa i urednik lista »Espero katolika« u Parizu Claudius Colas u ime sviju kongresista sve revne katolike, 1. da propagiraju tu lijepu stvar u svijem katoličkim časopisima; 2. da prirede izvještaje pisane u Esperantu o stanju religije i napredovanju katolicizma, o socijalnome djelovanju katolika, o napredovanju Esperanta među katolicima itd. itd. u svojoj zemlji.

Cilj ovoga kongresa jest dvostruki: prvi (indirektni): da se dade svijetu katoličkome evidentni dokaz o koristi Esperanta po katolicizam, a drugi (pravi), da se definitivno i u praksi osnuje »Savez katolika esperantista« (Katolika Unuiĝo Esperantista — K. U. E.), čije je sjedište redakcija časopisa »Espero Katolika«

u Parizu i kojemu je postavljen temelj na Barcelonskome kongresu. Cilj toga društva jest koristiti i služiti katolicizmu Esperantom, a da to postigne, nastoji da što više propagira Zamenhofov Esperanto među katolicima. Ovaj Savez ustraja sekcije u drugim narodima, koji uz oficijalno ime nose svoje narodno ime. Tako na pr. u Holandiji postoji »Katolika Esperantista Unuiĝo holanda sekcio de K. U. E.« u Belgiji: »Katolika Unuiĝo Esp. en Belgujo« itd. Ova su društva pojedinih naroda inače samostalna.◀

Monsinĝor Amette, nadbiskup u Parizu i monsinĝor Bandrillard, rektor fran- ceskoga sveučilišta »Institut Catholique« dali su svoje odobrenje za održavanje tog kongresa i stavili su na raspolaganje u tu svrhu za kongresne sastanke velika dvoranu ovoga glasovitoga sveučilišta, koje je najvažniji centrum katoličkoga intelektualnoga Pariza i čitave Francuske.

Budući da ovo društvo može koristiti Crkvi samo ako bude imalo poseban smjer, duh i djelokrug, treba da se ove točke točno razmotre i definiraju na kongresu. Nadalje će se raspraviti o najprešnijim i najvažnijim pitanjima života i na predovanja katolicizma: 1. O jedinstvenosti Crkve: Kako joj možemo pomoći? Izvještaji Engleza, Rusa, Bugara, Rumunja itd. o toj točki. — Drugo: izvještaji o manje važnim, no ipak zanimivim povodnicima, koji bi mogli pripomoći jedinstvenosti Crkve (na pr. jednolično izgovaranje lat. jezika itd.) 2. Religijska obuka, njezina potreba, njeni razl. oblici: apologetika, govori, misije itd. Izvještaji zastupnika razliĉnih zemalja. (Svaki izvjestitelj o tome pitanju mora najprije progovoriti veoma jasno i izvjesno o stanju katoliĉke vjere u svojoj zemlji. 3. Socialno djelovanje, njegova velika potreba. Evandjelje vrelo socialne pravde. Društveni pokret među katolicima. Razliĉna nastojanja: uzgoj, socialni duh, socialna znanost, puĉki teĉajevi, socialna djela, savezi kupaca radniĉkih kuća, borba za nedjeljni poĉinak, borba protiv alkoholizma itd. itd. (Potrebni su izvještaji glavnim toĉkama kat. pokreta sviju zemalja). Konaĉno materijalna i praktiĉna organizacija Katoliĉkoga Saveza.

Svaki kongresist neka pripravlja već od sada izvještaje o razliĉnim pitanjima. Izvještaji neka budu jasni, toĉni i pomno pisani.

Definitivni program kongresa donijet ĉemo u slijedećem broju našeg lista.

Odbor priređivaĉa kongresa ĉine: g. Richardson, predsjednik; svećenik Gautier, župnik iz Saint-Gervais-a (Paris); gg opat Duvaux, Derroite, Chevallier i Aigonx.; gđa. barunica de Ménil, gđica Larroche, gđa. Josée Guivy, g. Cl. Colas. Internacionalni odbor sastoji od sviju korespondenta lista »Espero Katolika« i od predsjednika narodnih sekcija K. U. E. Među zaĉasnim odbornicima ima već mnogo katoliĉkih odliĉnika.

Odbor za stanovanje pobrinut će se za stanove u blizini kongresne kuće (koja je pokraj prekrasnih perivoja luksemburških). Dovoljno je, da svaki, koji želi posjetiti taj kongres, oznaĉi svotu, koju je voljan izdati dnevno za čitavu opskrbu.** Upriliĉit će se zajedniĉki objedi, za vrijeme kojih će se razgovarati međusobno esperantski.

Odbori priređuju mnogo ugodnih iznenađenja za zabavu svojih posjetitelja.

Kongresne karte stoje franaka 2.50 (K 2.40), a naruĉuju se kod barunice gde. de Ménil, 46, boulevard Magenta Paris, i kod urednika lista »Espero Katolika«, Paris 16, rue Beranger.

* Članove za ovaj Savez upisuje i naše uredništvo. Članarina iznosi 60 fil. godišnje.

** Za 5–6 franaka dnevno moći će se u tim hotelima veoma dobro obskrbiti.

LA MORTO DE SMAIL-AGA¹⁾ ĈENGIJIĆ.

Kroata heroo poemo de Ivan Mažuranić.

Esperantigita de D. de Bedeković kaj I. Stalzer.

I. AGA'ADO.²⁾

Vokas Smail-ag' servistojn
En bastiono sia Stolac³⁾,
En la lando de Hercego:⁴⁾
Ho, ĉi tien, vi servistoj,

Elkonduku la montanojn,⁵⁾
Kiujn sklavojn mi farigis
Ĉe Moraĉo,⁶⁾ malvarma rivero,
Ĉe Durakon,⁷⁾ maljunulon,

Sentaŭgulon, kiu diris,
Lasi ilin domojn siajn,
Ĉar vengemaj Vlahoj⁸⁾ venĝos
Per la kapo mia certe
La iliajn vlahajn kapojn:

Kvazaŭ lupo se terura
Timus muson la malsatan«.

La servistoj tuj obeis.
Elkondukis la kaptitojn,
Pezajn ĉenojn kiuj portis

¹⁾ Aga (aga'o), turka oficiro, ofte provincestro. ²⁾ Titolo de la unua kanto de ĉi tiu eposo, kiu estas unu el la plej famaj en la kroata literaturo kaj jam en multajn lingvojn tradukita — La poeto volis per unu vorto esprimi la tiranan regadon de turkaj provincestroj super kristanaj sudslavaj popoloj dum la malĝojaj tempoj, kiam granda parto de ili ĝemis sub la turka regado. ³⁾ Stolac, fortikajo en Hercegovino. ⁴⁾ Hercegovino. ⁵⁾ Montanoj, la aŭtoro ofte diras anstataŭ Montenegro »Montano«, kaj anstataŭ Montenegrojo »Montoj«. ⁶⁾ Moraĉo, rivero en Hercegovino. ⁷⁾ Iu maljuna mohamedano. ⁸⁾ Vlah, malestima nomo.

Sur piedoj kaj sur manoj.
 Ekvidante ilin' aga'
 Fortajn bovojn li venigis
 Kaj ĝelatojn⁹⁾ linksimilajn,
 Kaj per turka donaco donaco,
 Per paliso¹⁰⁾ junajn li la virojn,
 Per paliso pinta aŭ per ŝnuro
 Aŭ per akra sabro la kaptitojn.
 »Nu kristanoj, dividu donacojn,
 Kiujn turko mi por vi pretigis,
 Mi por vi kaj Montoj viaj ŝtonaj;
 Kiel vi nun, tiel poste Montoj.«

Diris turko. Sed ne mortas
 Malfacile batalanto
 Por la Krista religio sankta
 Ekturigi kelkfoje paliso,
 Eksiblis la sabro tra l' aero
 Kaj ektemis l' alta pendigilo.
 Sed ne ekĝemis junaj Montenegroj
 Nek ekĝemis, nek grincigis dentojn.
 Tra la kampo ruĝa sang' ekfluis:
 Nek ekĝemis, nek grincigis dentojn;
 Je kadavroj pleniĝis la kampo:
 Nek ekĝemis, nek grincigis dentojn
 Sed nur vokis Dion grandan iu
 Belan nomon de Jesu' alia,
 Kaj facile disiĝis de l' suno
 Batalantoj je l' mort' kutimitaj

Sango tra la kamp' fluegas
 Mankrucintaj turkoj miras
 La junuloj volontege
 Rigardadas turmentegojn,
 Sed maljunaj la turmentojn
 Samajn per la vlahaj manoj
 Jam antaŭe pro tim' sentas.
 Ag' rigardas furioze
 Kaj admiri kontraŭvole
 La leono devas muson.
 Ĉar heroo sin ne povas venĝi
 Je heroo, kiu ne ektemas.
 Tiom Turko mortigis heroojn,
 Mortigis, sed koron ne pacigis,
 Ĉar sen timo ĉiuj mortis ili.

Timu homon kutimitan
 Sen doloro granda morti!
 Aga' vidis virton tian:
 Lia koro glaciigis
 Kiel koron se ponardo
 Per glacia pinto tuŝus.

Ĉu pro malĝoj', ke li vane
 Multajn mortigis heroojn?
 Turk' kristanan ne bedaŭras morton,
 Ĉu pro timo por la kapo sia?
 Tion aga sin mem ne konfesis.
 Ĉu ne vidas vi heroon
 Kontraŭ malvarm' batalantan,
 Kiu pro la vund' malgranda
 Sur korp' sia frostajn ondojn volvas?

Vidu kapon, kiu fieras
 Kuraĝe je l' ĉiel'
 Frunton helan kaj okulon,
 Kiu klare sub ĝi brilas,
 Kaj staturon fortan, kiu
 Memkonscia rekte staras:
 Kaj nun diru ĉu ekzistas
 De timemo ĉi tie ombreto.

Aŭskultu nur, kiel li parolas
 Timemulojn li hero', riproĉas:
 Ve, Durako, maljunulo,
 Kien ci nun kuros, kiam
 Mi mortigis montajn musojn?
 Monton ĉu? montanoj estas tie
 Ĉu kamparon? ili venos tien,
 Ĉu por perdi kapon volas vivi?
 Nubojn flugi plej bone ja estus.
 Musoj mordas, sed sur tero rampas,
 Nur la aglo al la nuboj flugas.
 Lin pendigu sur la pendigilon,
 Ke li sciu, kiom tim' valoras
 Kaj se turko iu ajn ekzistas
 Kiu vlahojn nun ankoraŭ timas,
 Mi lin suprenlevos sub la nubojn,
 Karn' ilia por la birdoj estu.

Silentegas la servistoj,
 La kaptitojn ili prenas.
 »Aman, aman!¹¹⁾!« Durak ĝemas,
 Kaj Novic'o, filo lia
 »Aman, aman!« plore krias.

Staras ago, monta besto,
 Ferkolono, ŝton' malmola.
 Dum li spiras manon movis,
 Durak preskaŭ jam elspiris,
 »Medet, medet!¹²⁾ . . . La ĝelato
 Lian kolon jam kunpremis.
 Li elspiris, silent' iĝis.

(Fino de la unua kanto.)

⁹⁾ Ĝelat, turka vorto, signifas: ekzekutisto. ¹⁰⁾ Trapiko per paliso, speco de mortekzekuto ĉe turkoj. Oni alligis je piedoj de la kuŝigita ekzekutonto bovojn, kiuj lin trenis sur la pintigitan palison ĉe tio penis la ekzekutistoj tiel direkti la palison, ke la viktimo kiel eble plej longe vivu. ¹¹⁾ Aman, turka vorto signifas pardonon, ¹²⁾ Medet, turka ekvoko antaŭ la morto.

FRENEZULINO.

(De Dro. F. D. Marušić.)

Tra la vilago vagadis frenezulino kvazaŭ spiono aŭ teruriga, infera fantomo. Ŝi evitis la homojn, pelita per besta senkonscia timo. Duonnuda, nigra kaj mal-dikega, kvazaŭ skeleto fluganta ŝi saltadis de la stalo sur la domon, de la domo sur la murojn, de la muroj sur la arbojn; ŝi kriis, kriegis kaj blekis. Nenio homa estis en ŝi, — frenezulino, besto, vegetacia kreskaĵo . . .

. . . . Kaj ŝi — estis patrino.

Ekvidinte ŝi unufoje meze de la strato sian infanon en fremdaj manoj, ŝi ĝin ekkaptis, ĉirkaŭprenis kaj kun la plej granda patrina kareso alportis ŝi ĝin al la ĉebrusto kaj mamnutris ĝin kun sia mizera, freneza patrina lakto. Kiel ĉio ĉi tio estis karesema, aminda, kora kaj amoplena! . . .

Sekaj fingroj de la freneza patrino ludadis je blondaj haretoj de l' propra infano, ŝi kisadis la piedetojn kaj la manetojn, kaj karesis la buklojn. Ŝiaj okuloj furiozigite rigardis ĉirkaŭen, kvazaŭ ŝi timus la homajn figurojn kolektigintajn ĉirkaŭ ŝi.

. . . . Kaj la patrino freneza ree forkuris de la homoj kiel la ĉasajo de la basisto armita je pulvo kaj plumbo; la freneza patrino timis la homojn; ŝi ne sciis, kial, sed ŝi kuris

Ŝi kuris tra kampoj, arbaroj kaj ŝtonegoj. Dum tiu ĉi flama kurado alprenis ŝi forte, amege kaj kareseme al la brusto la propran infanon kaj ŝajnis, ke ĉio homa estas mortinta, vivas en ŝi ankoraŭ sole kaj nur — la patrino.

Tradukis: *Šime Matejčić*, stud. iur.

ARABAJ PROVERBOJ PRI LA VIRINO.

La knabino estas bürĝono de la rozo.

La knabino devas esti milda kaj modesta, rapida por aŭdi kaj malrapida por paroli.

Estas plej bone varbi la knabinon kaj aĉeti la ĉevalon ĉe sia najbaro.

Al virino estas permesite tritoje en la vivo forlasi la domon: kiam oni bap'tas ŝin, kiam ŝi edziniĝas kaj kiam ŝi mortas.

Tradukis: *Ljubo Miĉević*.

DRUŝTVENE VIJESTI.

Svijema, koji su nas prigodom pro-
ave Zamenhofova roĉendana pozdra-
li bud brzojavno bud pismeno, izriĉemo
ajlepšu hvalu.

«Druŝtvo hrvatskih Esperantista» pri-
lo je od »Ligo de germanlingvaj aŭ-
riaj grupoj esperantistaj» pismo, u ko-
mu ga obavijeŝĉuje ovaj Savez, da je
pravilo na c. kralj. austrijsko ministar-
o za trgovinu molbu, neka nastoji kod
duĉe internacionalne poŝtanske konfe-
acije u Bernu (Ŝvajcarska), da meĉuna-
ne poŝtanske tiskanice, izdane po meĉu-
rodnome poŝt. savezu u Bernu, osobito
poni za plaĉeni odgovor (Coupon-réponse
ernacional) nose osim napisa u razli-
m jezicima i napis esperantski.

SOCIETAJ SCIIGOJ.

Al ĉiuj, kiuj okaze de la Zamenhofa
naskiĝtagfestoj salutis nin ĉu per telegra-
moj ĉu per leteroj, ni esprimas nian plej
belan dankon.

Druŝtvo hrvatskih Esperantista.

La »Druŝtvo hrvatskih esperantista«
ricevis de la »Ligo de germanlingvaj
aŭstriaj grupoj esperantistaj» leteron, en
kiu tiu ĉi Ligo sciigas, ke ĝi direktis
al la imp. reg. aŭstria ministero por ko-
merco leteron, en kiu ĝi petas, ke la mi-
nistero klopodu ĉe la venonta internacia
poŝta konferenco en Bern (Svislando),
ke la presajoj por internacia komunikado,
eldonitaj de la Internacia Oficejo en
Bern, precipe la respondkuponoj, havu
klarigon ne nur en diversaj naciaj lin-
gvoj, sed ankaŭ en Esperanto.

Ujedno se obraća ovaj Savez na naše društvo s molbom, da i ono upravi pismo u ovome smislu na mađarsko kralj ministarstvo za trgovinu, da se vidi, da i mi osjećamo potrebu esperantskih pošt. tiskanica. Ovoj je molbi »Društvo hrvatskih esperantista« zajedno s »Klubom hrv. akademičara esperantista već udovoljilo.

Mjesečni sastanak. »Društvo hrvatskih esperantista« i »Klub hrvatskih akademičara esperantista« imat će svoj mjesečni sastanak i zabavnu večer na 12. veljače 1910. u 8 s. uveče u prostorijama svratišta Royal, Ilica 44. Pozivaju se svi esperantisti i prijatelji Esperanta, da što brojnije posjete taj sastanak.

Samtempe la Ligo turnas sin al la Societo kun la peto, ke ankaŭ ĝi sidas flanko sendu leteron al la hungara reĝ. ministero por komerco, por ke oni vidu, ke ankaŭ ni sentas la necesecon de la uzado de esperantaj poŝtpresajoj. La »Druŝtvo hrvatskih esperantista« kune kun la »Kroata akademia esperantista Societo« plenumis tuj tiun deziron.

Monata kunveno. La monata kunveno kaj amuza vespero de la »Ligo de kroataj esperantistoj« kaj de la »Kroata akademia esperantista Societo« okazos la 12. de februaro je la 8a vespere en la lokaloj de l' »Hotelo Royal, Ilica 44. Ĉiuj esperantistoj kaj amikoj de Esperanto estas invitataj, ke ili kiel eble plej multnombre vizitu ĉi tiun kunvenon.

RAZLIČITE VIJESTI.

ROĐENDAN NAŠEGA MEŠTRA proslavljen bje na čitavoj zemaljskoj kugli. Sva ma i najmanja društva priredila su veće ili manje slave, mnoga su priposlala našem uredništvu pozive ili programe svojih svečanosti. Većina društava poslala su našem Zamenhofu prekrasne albume sa fotografijama i potpisima, a osno vale su se tom prigodom »Zamenhof«-zaklade. Osim toga primio je Dr. Zamenhof na stotine tisuća čestitaka i brzobjavnih i pismenih od pojedinaca i društava.

Ove su manifestacije dokazom, koliku ljubav i simpatiju uživa u svijetu Dr. Zamenhof, koji se odlikuje nesamo svojim velikim umom već i vanrednom plemenštinom srca i prekrasnim značajem, pa kako se cijeni njegov genijalni izum. Razumije se, da Dru. Zamenhofu nije bilo moguće zahvaliti svakome društvu ili čak pojedincu napose, zato oglašuje u »Oficijala gazeto Esperantista« svoju zahvalu, koju i mi donášamo na čelu našega lista.

VI. SVJETSKI KONGRES ESPERANTISTA bit će prema objavi časopisa »Esperanto« od 14.—20. kolovoza 1910. u Washingtonu

OD PREFEKTURE REDARSTVA U PARIZU primismo ovo pismo:

Članovima policije. U Parizu i Dresdenu postoje društva policista, koja rade oko uvođenja Esperanta u redarstvene uprave. Nedavno se osnovao »Međunarodni savez redarstvenika esperantista« (Internacia Policia asocio Esperantista), čije je sjedište u Parizu kod same redarstvene prefekture.

Ovo društvo moli svoje kolege čitavoga svijeta, da pripošalju svoje adrese (po mogućnosti uz int. kupon za plać. odgovor), pak će im se priposlati bliže obavijesti, i uvjeti, kako da pristupe ovome korisnom društvu, koje nastoji pomoću Esperanta olakotiti u buduće međusobne odnose u redarstvenim poslovima i događajima.

Članarina se ne plaća. Izvolite se obratiti na: Sro. Migniere, *Polici-inspektor, Prezidanto de »Polica Klulo« de Paris, sekretario de »Internacia Policiasocio«.* Policia Prefektejo, en Paris.

HRVATSKI ESPERANTISTI IZVAN DOMOVINE. U Parizu je jedno od najodličnijih esp. društava »La Latina Kvartalo«, koje ima svoje sastanke svake subote. Ovi sastanci znadu biti veoma zanimivi i posjećeni od mnogih stranaca. 21. studenoga 1909. govorio je veoma zanimivo poslije govora Ruša gosp.

Basila Metaxa, podpredsjednika esp. društva u Tiflisu) Hrvat gosp. Stjepan Ferri (koji nam je poznat već iz prošloga broja „Kroata Esperantisto“) o tome, na koji način je on sam postao esperantist i kako je on sam iskusio, kako Esperanto biva sve više potreban. Na koncu njegovoga govora, primjeti glasoviti esp. pisac g. Kolowrat, kako oba govornika jednako izgovaraju esperanto, što opet dokazuje, kako se najrazličnije narodnosti mogu esperantom sporazumjeti. Našemu mladomu prijatelju od srca čestitamo!

Naše je društvo primilo od g. Ferria veoma zgodno ilustrovanu pošt. kartu sa sastanka spomenutoga društva s potpisima mnogih odličnih esperantista (među kojima i prije spomenute gospode Metax i Kolowrat.) Od srca im hvala!

INTERNACIA ASOCIO DE BANKISTOJ ESPERANTISTAJ. (Međunarodno društvo bankovnih činovnika esperantista) čiji je cilj olakotiti bankovne međunarodne odnose pomoću Esperanta, lijepo napreduje. Ono pozivlje svoje hrvatske kolege, da i oni pristupe tome društvu. Godišnja članarina 1 Sm (2 K 40 f.) Informacije daje: Dr. H. Arnhold, *Bankhaus Arnhold geb. 20 Waisenhausstrasse Dresden* i gosp. Robert Pillaut, *6 Rue Grison, Orleans, Francujo.* Tko želi pristupiti društvu, neka pošlje članarinu g. Dru Arnholdu.

BARJAK KATOLIKA ESPERANTISTA blagoslovio je prigodom barcelonskoga kongresa opat Richardson u ogromnoj crkvi glasovite starodrevne historijske opatije među strmim pećinama Mont Serrata. Barjak nosi natpis »Unu šafaro kaj unu paŝtanta« (Jedno stado i jedan pastir). Barjak ovaj, simbol bratske uzajamnosti i kršćanske ljubavi kitit će odele sve svečanosti i kongrese katoličkih esperantista. Prinose za nj skupljali su svi katolici esperantististi čitavoga svijeta.

ESPERANTO U ŠKOLAMA. Esperanto uveden je nadalje obligatno u sve više škole u *A u g s b u r g u* i dozvolom ministarstva u državnu gimnaziju u *Turnu Magurele* (Rumunjska). U Plevni (Bugarska), gdje je g. Krestanoff u velikoj dvorani gimnazije držao predavanje o Esperantu, radi se oko obligatnoga uvođenja Esperanta u gimnazije.

ESPERANTO I FRANCUSKE NOVINE. Kako u svim naprednim zemljama, tako i u Franceskoj novinstvo marljivo izvješćuje o Esperantu, kao na pr. *Le Petit Journal, Le Journal, L' Eclair,* i t. d. 22. studenoga 1909. objelodanio je list svjetskoga glasa — prvi franceski list — *Le Matin* na prvoj strani dugi članak od g. Archideacona* pisan u Esperantu, i ujedno objavio svojim čitateljima, da je sam ponukao gospodina A da napiše članak u Esperantu da vidi, razumiju li ga i čitatelji neesperantisti. Na 5. str. rečenoga lista štampana je ukratko čitava gramatika Esperanta, da i neesperantisti mogu prevoditi esp. članak. Ovo je u Franceskoj učinilo velik dojam. »Le Matin« primio je slijedeća tri dana preko 400 pisama, od kojih su 8 njih bila pisana od protivnika Esperanta, sva ostala sadržavala su čestitke i odobravanja »Le Matinu«, što je uveo Esperanto u svoj list.

INTERNACIONALNO DRUŠTVO ZA UNAPREĐIVANJE TRGOVAČKE OBUKE izdaje dvaput na godinu smotru, koju čitaju trgovački profesori sviju zemalja. U najnovijem broju (studen 1909.) čitamo ovaj poziv: Našim članovima! Mole se članovi »Internacionalnoga društva za unapređivanje trg. obuke«, da se izjave, da li žele, da »Internacionalna smotra za trgovačku obuku« redovno donosi i Esperantu kratki sadržaj sviju radnja, koje se nalaze u listu. Upravni odbor. Ovaj je poziv štampan u tri jezika: njemački, franceski i esperantski. — Molimo naše čitatelje koji su članovi toga društva, da svakako iskažu svoje mišljenje upravnome odboru toga društva (Adresa: g. A. Junod, Bern, Suisse).

J. Schmid.

SPOMENIK GĐI SCHRÖDER. Zahvalni Esperantisti Danske odlučili su postaviti spomenik svojoj vrlo zaslužnoj Esperantistici Mariji Schröder, koja je na

* Poznati aviator.

putu u Barcelonu u ŝvicarskim gorama našla svoju smrt. Makar da je ova gospođa bila tek dvije godine Esperantistica, ipak je posvetivši se toj ideji svom dušom učinila veoma mnogo na tom polju u svojoj domovini. Danska esper. društva »Societo de Esperantistoj« i »Kjönversacia Esperantista Klubo« obraćaju se i na ostala esp. društva, da im pri ovom pothvatu pripomognu, pak da im se šalju dobrotvorni prinosi za spomenik — ma bili oni još tako neznatni. I mi molimo naše čitatelje, da izvole priposlati koji mali darak u tu svrhu izravno na adresu Al Esperanto-Oficejo, Bredgade 35, Kjöbenhavn K. — ili na naše uredništvo. Naš meŝtar Dr. Zamenhof dao je u to ime 10 rubalja.

BIBLIOGRAFIO.

ESPERANTISTA POŝKALENDARO 1910. Bonege redaktita de l' fama konata esperantisto Prof. Dr. Lederer, Prag. Eldonejo Möller & Borel, Berlin. Prezo 0.50 Sm. Malfermante la poŝkalendaron ni ekvidas la simpatian portreton de la fama kaj meritplena esperantisto generalo Sebert. Interesa estas la tuta pliriĝigita enhavo, el kiu ni citas la priskribon de Washington, kongresurbo de la Sesa, la belajn artikolojn »Ĉu esperanto estas kontraŭnacia?«, la ofte bezonatan »Internacian Monan Tabelon«. La listo de l'konsulejoj kaj grupoj nomas 60 landojn kun 1519 urboj kaj 1625 grupoj. Ni rekomendus al niaj samnaciaj esperantistoj la poŝkalendaron se bedaŭrinde la kroataj grupoj ne estus cititaj inter la hungaraj. Sed ni esperas ke en la poŝkalendaro de 1911, nia patrujo kiel lando sendependa estos aparte citata, aŭ almenaŭ sub la titolo »Landoj de l' krono de sankta Stefano laŭ abc ordo havo s apud »Hungarujo« propran lokon. Esp. Nro. 18563

LA PLEDO POR FERRER de kapitano Francisko Galceran Ferrer, prezo fr. 0.15 ĉe Universala Esperantisto-Presejo Balandra kaj Royer, Chalon — sur Saone, Francujo.

LA ESPERANTISTA MURKALENDARO POR 1910, eldonita de S-ro S. L. Bruijn (Hago, Nederlando). Ni vere eksentis grandan ĝojon ekvidinte la unuan esperantan murkalendaron, des pli kiam ni konvinkigis, kiel bone kaj bele ĝi estas redaktita. Ĝi enhavas duoblan dataron (Greg. kaj Jul.), kaj sur la ambaŭ flankoj de la folioj troviĝas teksto proza kaj poezia. Ni rekomendas al ĉiuj gesamideaŭoj, ke ili ornamu la muron de sia ĉambro per la citita murkalendaro. Ĝia prezo estas 60 sd. (K 1.45 afrankite).

ЕДИНЪ ЧАСЪ ПО ЕСПЕРАНТО. (Une heure d'Espéranto) Bulgara traduko el Th. Cart de nia samideano Iv. H. Krestanoff. Senlaca estas la laborado de tiu ĉi fervora esperantisto: »Bulgara Esperanto-Biblioteko intencas nun sub lia redakcio eldoni aron la broŝuroj en la internacia lingvo.

Unuj el ili enhavos propagandajn artikolojn kaj lecionojn de Esperanto en bulgara lingvo, kaj aliaj — tradukojn de pli konataj bulgaraj verkistoj en Esperanto. La celo de tiu laŭdinda entrepreno estas: 1. ekinteresi pli multe la bulgaran societon je Esperanto kaj 2) montri kun kia facileco kaj precizeco Esperanto povas traduki ĉiujn sentojn de l'nacia lingvo. — La jenan broŝureton oni povas ricevi de Iv. H. Krestanov aŭ de la »Espéranto-oficejo« en Pleven.

(Daŭrigota).

Pro la multaj bondeziroj ricevitaj okaze de la Novjaro 1910. al ĉiuj atestimataj gratulintoj korege kaj sincere dankas

la redaktorino de l' »Kroata Esperantisto«.

MALGRANDA ANONCARO.

(Ĉiufoja presigo de tia anonco kostas 60 helerojn = 25 sd.).

S^o **Đuro Vojković**, apotekisto, Klanjec, Zagorje, Kroatujo, deziras korespondandi per leteroj aŭ ilustritaj poŝtkartoj kun geesperantistoj el ĉiuj landoj, preter Bosnujo, sia patrujo

Juristo **Rud. Rubčić** en Dubrovnik (Dalmatujo), ne povante respondi al karaj gekorespondantoj kaj geamikoj aparte, deziras al ili feliĉegan 1910. certigante ilin pri sia dankemeco kaj ĉiama sindoneco, salutas ĉiujn tre kore.

Najnovije vijesti o esperantskome pokretu donasjau redovito: „Agramer Tagblatt“, „Hrvatstvo“, „Hrvatko Pravo“, „Pokret“, „Nezavisnost“ (Belovar), „Novosti“ i „Hrvatske Novosti“ pak rekomendamo pomenute listove pažnji hrvatskih esperantista i prijatelja esperantizma.

Istodobno se rekomendamo i ostalim hrvatskim listovima, da nas kolegialno apogonu u našem pregneu za taj i za hrvatski narod važni kulturni pokret.

Veoma krasne razglednice „ESPERANTA GAZETARO“ sa fotografijom naslovne strane svijaju najvažnijih esperantskih časopisa (kajih 80), među njima i naš „Kroata Esperantisto“. Dobiva se u našem uredništvu kom. po 20 fil. Tko naruĉi preko 25 kom. dobije kom. po 15 fil. — Ĉisti prihod u korist društva.

Note esperantske himne „La Espero“ za mješoviti zbor moguse naruĉiti u našem uredništvu, kom. po 10 fil. (za pojedini glas) za sva ĉetiri glasa (sopran, alt, tenor i bas) 20 fil. — Ĉisti prihod u korist društva. Kod naruđbe od preko 50 kom. 25% popusta.

Esperantistoj! ostulu ĉie la Kroatan Esperantiston“. *Esperantisti! Zajtjevajte svagdje list „Kroata Esperantisto“.*

Gramatika Esperanta napisala **Danica Bedeković - Pobjeniĉka**. — Potpuna slovnica s jasnom i lako shvatljivom upotom u Esperanto uz mnoge primjere, vježbe i esperantsko štivo u pjesmi i prozi — Cijena broširanoj K 3.—, ukusno vezanoj K 4.50. ● ● ● ● ●

Esper. - hrvatski rječnik od Danice Bedeković-Pobjeniĉke. — Najpotpuniji od svijaju dosadašnjih esperantskih rječnika. — Cijena K 4.—, ukusno uvezanome K 5.—. ● ● ● ● ●

Mavedene knjige dobivaju se u knjižari i „esperanto nakladi“ **JOSIP SOKOL**, Zagreb, Marovska ulica 21.

Esperantski znakovi (zelena zvijezda) za gospođe (igle) i gospodu (puceta) dobivaju se u našem uredništvu komad po **50 filira**.

Umolvajaju se p. n. gospoda, da nam za naručene knjige „MEDJUNARODN
JEZIK ESPERANTO I NJEGOVO ZNAČENJE“ od Mavre Špicera, nenamireni jos
iznos što prije priposlati izvole.

Društvo Hrvatskih Esperantista javlja, da je svoju nakladu knjige Esperanto
hrvatski rječnik“ od Danice Bedeković-Pobjeničke predalo u vlasništvo tvrtci;

JOSIP SOKOL

knjižara, antikvariat, papirnica, esperanto naklada,
trgovina muzikalija, pisaćih i risaćih potrebština

Marovska ulica 21. — Zagreb — telefon br. 1024.

pak molimo, da se cijenjene narudžbe upravljaju na rečenu tvrtku.

VERDA STELO!

Belega stelo-stampilo de kaŭĉuko kun
prenilo el polurita ligno, uzebla por
surŝtampo de kovertoj, kartoj ktp. ktp.
estas afrankite sendata ĉien en la

mondo kiam oni sendas al esperanto-oficejo, Librejo de Höst & Sön, Bredgade 35,
Kopenhago (Danujo) nur 25 sd. per postmandato, internacia respondkupono aŭ
transpagilo de Ĉekbanko Esperantista, Londono.

Meblofabrikejo kaj ateliero por dekoracioj

BOTHE I EHRMANN

LIVERANTOJ DE LA IMP. kaj REĜA KORTEGO

Zagreb Deponejo kaj ateliero Ilica 38 fabrikejo Ilica 45 Wien deponejo kaj ateliero Carlsplatz 2 fabrikejo V. Schloßgasse 10

Vaporforta meblofabrikejo.

Propraj produktaĵoj

solidaj

MEBLOJ

por simpla loĝejaraĝo, plena edziĝa doto kaj »viloj«, por kafejoj, restoracioj
kaj oficejoj, kiel ankaŭ tapiŝigo de ĉiuspecaj lokaloj, lamberi-ellaborado de teraj
kaj mesingaj mebloj, kurtenoj, matracoj, tapiŝoj, linoleumo, speguloj, bildoj,
infanveturiloj k. t. p.

Ilustritaj katalogoj, fotografiaĵoj kaj precipe ellaboritaj planoj kaj kalku-
ladoj estas je deziro afrankite kaj senpage sendataj.

Pagadfaciliĝoj sen pligrandigo de prezoj.